

Accountantsverslag

Gemeente Houten

Boekjaar 2022

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Houten
Postbus 30
3990 DA Houten

ONDERWERP:

Accountantsverslag 2022

KENMERK:

Definitief 11 september 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Houten, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d.19 oktober 2022, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

G.J. van Luyk AA
Director

Inhoudsopgave

Bestuurlijke
samenvatting

Opdracht, scope
en uitkomsten

Belangrijkste
bevindingen

Financiële
positie

Bevindingen
interne
beheersing

Overige
onderwerpen

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

	Wij hebben bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De ongecorrigeerde verschillen blijven onder de goedkeuringstoleranties.
	Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
	Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2022.
	Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken ongecorrigeerde fouten/onzekerheden. Vanuit de WMO resteert een onzekerheid van € 184.000, voor de Jeugd bedraagt deze onzekerheid € 693.000. Ten aanzien van de PGB bedragen de onzekerheden € 597.000. Daarnaast hebben wij een ongecorrigeerde fout van € 364.000 inzake de voorziening verlofsparen.
	Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren. We hebben ten aanzien van de Europese aanbestedingen een onrechtmatigheidsfout geconstateerd van € 817.000. Daarnaast zijn de fouten en onzekerheden bij WMO, Jeugd, PGB en voorziening verlofsparen zoals hierboven zijn genoemd financieel onrechtmatig.

Bestuurlijke samenvatting

	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Houten voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
	Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.
	Het boekjaar 2022 sluit met een financieel resultaat van € 7,6 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Houten bedraagt € 54,9 miljoen (2021: € 48,9 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 36% (2021: 32%). De vermogenspositie is dan ook uitstekend te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met 7,1 eveneens uitstekend is.
	Gevolgen oorlog Oekraïne: de opgelopen inflatie en de energiecrisis hebben voor 2022 een belangrijke invloed op uw gemeente. De uitgaven hiervan worden grotendeels verantwoord in de daarvoor bedoelde SiSa-regelingen. Wij hebben hierin geen afwijkingen of fouten geconstateerd.
	1 januari 2023 is het boekjaar gestart waarop de gemeente voor het eerst dient te rapporteren in het kader van de Rechtmatigheidsverantwoording. Wij constateren dat de gemeente Houten voldoende voorbereidingen heeft getroffen.

Opdracht Scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen).
- De jaarrekening.
- Bijlagen.

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 19 oktober 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1,4 miljoen. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1,4 miljoen
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 4,2 miljoen
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 70.000

Inzake de rapporteringstolerantie geldt dat wij vanwege de op ons van toepassing zijnde wet- en regelgeving € 70.000 als grens voor het rapporteren van fouten en onzekerheden dienen te hanteren.

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt;
- Waardering van de grondexploitaties.
- Nauwkeurigheid van de voorzieningen.
- Rechtmatigheid van de Europese aanbestedingen.
- WNT-verantwoording.
- Onrechtmatige en/of onnauwkeurige betalingen inkopen.

Uitkomsten

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Houten hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid verstrekt. Wel zijn er onzekerheden met betrekking tot de prestatielevering van de Zorg in Natura (ZIN) uit hoofde van de WMO en de Jeugdwet. Tot slot zijn er rechtmatigheidsfouten geconstateerd van in totaal € 0,82 miljoen als gevolg van het niet naleven van de richtlijnen met betrekking tot Europees aanbesteden.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2022 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Opdracht, scope en uitkomsten

Fraude risico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2022 bevat voor het eerst een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en een met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV-COS 700).

Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Fraude risico's

Op basis van onze kennis van de gemeente onderkennen wij het volgende fraude-risico bij onze jaarrekeningcontrole:

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt
Het college of management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Dit risico is inherent aan een overheidsorganisatie. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- vaststellen dat de in de jaarrekening onder de kortlopende schulden verantwoorde nog te betalen kosten voldoende zijn onderbouwd met onderliggende documenten en betrekking hebben op het boekjaar 2022;
- analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- analyse van andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- analyseren en beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Tevens hebben wij eventuele integriteits- en klokkenluidersmeldingen nader in onze controle betrokken. Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude.

Conclusie

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Houten een sluitende meerjarenbegroting heeft. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. De financiële positie van Houten is goed.

Proces jaarrekeningcontrole

De gemeente Houten heeft in 2023 te maken gehad met diverse personele problemen. Als gevolg hiervan heeft dit voorjaar geen goede en volledige oplevering plaatsgevonden van de jaarrekening 2022 en met name een aantal op te leveren gegevens was niet juist, volledig of niet tijdig beschikbaar voor ons. Dit heeft geleid tot zowel extra controlekosten als een vertraging in het controleproces omdat wij niet meer de personele capaciteit beschikbaar hadden om de opgelopen vertraging voor de zomer in te lopen..

Wij stellen voor om de controle 2022 te evalueren met de gemeente.

Management en schattingen

Management schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt de directie belangrijke schattingen en licht deze toe in de jaarrekening. Wij hebben de schattingen die het management heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld en gecontroleerd. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreffen;

Schatting	Beoordeling 2022	Beoordeling 2021	Toelichting
Waardering vaste activa			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw activa
Grondexploitatie			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitatie een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. Voor een uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar de paragraaf "waardering van de grondexploitaties" van dit accountantsverslag.
Waardering vorderingen			Wij zijn van mening dat de vorderingen nauwkeurig zijn gewaardeerd. Wij kunnen ons vinden in de managementinschattingen.
Egalisatievoorzieningen			Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de egalisatievoorzieningen een evenwichtig beeld geven van de toereikendheid van de voorzieningen. Wel vragen wij de aandacht om de afwijkingen tussen de voorziening en het onderhoudsplan inzichtelijk te blijven maken en de impact hiervan op de bedrijfsvoering vast te stellen.
Voorziening verplichtingen, risico's en verliezen			Wij zijn van mening dat de schatting met betrekking tot de voorziening wethouderspensioen een evenwichtig beeld geeft van de toereikendheid. Wel vragen wij de aandacht om jaarlijks de juiste rekenrente te gebruiken alsmede vast te stellen of de gehanteerde sterftetabel nog passend is. Bij de voorziening verlofsparen hebben wij een controleverschil geconstateerd van € 364.000. Voor nadere toelichting zie pagina 16 van dit verslag.
Overlopende activa en passiva			De gemaakte schattingen met betrekking tot de overlopende activa en passiva zijn evenwichtig. Wij hebben, behoudens de onzekerheden binnen het sociaal domein geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze posten.
 Controleverschil Voorzichtig Evenwichtig Optimistisch			

Belangrijkste bevindingen

Grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een belangrijk aandachtspunt in onze controleaanpak, vanwege de hogere mate van schattingonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Ten opzichte van 31 december 2021 is de boekwaarde van de post grondexploitatie afgenomen/ met € 9,7 miljoen. De afname van de boekwaarde per 31 december 2022 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2022	2021
Boekwaarde per 1 januari	15,4	25,4
Investerings	3	5,1
Grondverkoop	-12,5	-15,6
Tussentijdse verliesneming	-0,2	0,5
Mutatie verliesvoorziening	0	0
Boekwaarde per 31 december	5,7	15,4

Bovenstaand overzicht is in lijn met de verwachtingen. Binnen gemeente Houten is op dit moment sprake van één grondexploitatie die richting het einde gaat, verwachte afronding is 2024. In dit stadium van de grondexploitatie is het gebruikelijk dat de grondverkoop (opbrengsten) groter zijn dan de kosten.

Waardering inclusief specifieke projectrisico's

Tussentijdse winst/verliesneming

De BBV schrijft voor dat op basis van de voortgang tussentijdse winst of verliesneming verplicht is. Hierbij mag rekening worden gehouden met specifieke projectrisico's. Bij de controle van 2020 is vastgesteld dat er geen specifieke projectrisico's meer zijn. Dit was ook de reden dat er in 2020 voor de eerste keer winst is genomen. Dit was ook van toepassing voor 2021.

Wij hebben vastgesteld voor 2022 dat de verliesneming op een juiste wijze is berekend en verantwoord. Op de locatie Vinex is € 0,2 miljoen negatief resultaat verantwoord. Wij hebben vastgesteld dat de tussentijdse verliesverantwoording conform de voorgeschreven POC methode is. Dit resultaat is reeds onttrokken aan de reserves (concern weerstandvermogen GREX).

Specifieke projectrisico's

Voor de resterende kosten geldt een generiek risico van de stijging van de kosten. Door de schaarste in bouwmaterialen en de hoge vraag naar deze materialen zijn de prijzen de afgelopen periode fors gestegen. Doordat nog niet alle nog te maken kosten contractueel zijn vastgelegd kan ook gemeente Houten te maken krijgen met dit risico.

De grondexploitaties zijn geactualiseerd op basis van de verwachtingen per 31 december 2022 en de raadsbesluiten ten aanzien van de inrichting van de verschillende deelplannen.

Grondexploitaties

De parameters voor de grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Houten gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameters	MPG 2022	MPG 2021	Schatting 2022	Schatting 2021
Kostenstijging	5%	1,5%	●	●
Opbrengstenstijging	0%	0%	●	●
Rekenrente	0%	0%	●	●
Disconteringsvoet	2%	2%	●	●

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 5% (2021: 1,5%) en ligt daarmee binnen het gemiddelde landelijke prijsindexcijfers van 4%-8%. Gezien de nog te realiseren kosten beperkt zijn, een deel al is aanbesteed en een ander deel plankosten betreft en de mogelijkheid om nog keuzes te maken kunnen wij ons verenigen met het gehanteerde percentage. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

Opbrengstenstijging

De gemeente rekent net als in 2021 met een opbrengstenstijging van 0%. Omdat voor de meeste complexen al sprake is van afspraken met projectontwikkelaars achten wij deze parameter evenwichtig.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 0% (2021: 0%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Houten. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Dit percentage is door de gemeente correct toegepast, waardoor wij deze parameter kwalificeren als evenwichtig.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Houten. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar. Op basis van de gerealiseerde verkopen in 2022 en begin 2023 heeft de gemeente geen indicaties dat de programmering niet passend is. Dit wordt bevestigd door externe benchmarks die wij hebben gebruikt en waarmee wij hebben vastgesteld dat de programmering past binnen de vraag naar woningen in de gemeente Houten.

Verkooprijzen

De verkoopprijzen voor zowel woningen als bedrijven zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2022 hebben voor zowel woningen als bedrijven verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd.

Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Houten voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	WIL	Delegatie	Werkelijke lasten
Werkdeel	WIL	Delegatie	Werkelijke lasten
WSW	UW -Holding	Mandatering	Aantal WSW-ers en door verstrekken verkregen middelen.
Jeugdwet	RBL	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
WMO	RBL	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	Sociale verzekeringsbank	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

PGB

De belangrijkste onzekerheid zit op de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2022 geen goedkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

De gemeente Houten heeft voor 2022 zelf geen controles uitgevoerd op de PGB's. Hiermee heeft de gemeente het voornemen om in 2022 een uitgebreidere toets op de prestatielevering uit te voeren niet gerealiseerd. Mocht u deze controle voor 2023 wel willen uitvoeren adviseren wij u om de toets- en aandachtspunten uit de SDO-notitie "Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeenten en accountants" hierin mee te nemen.

Het volledige bedrag aan PGB's is derhalve als onzekerheid meegenomen in ons

Omschrijving	Bedrag
PGB wmo BH	€ 244.000
PGB wmo HBH	€ 69.000
PGB Jeugd	€ 284.000
Totale PGB	€ 597.000

Bij de controle 2021 bedroeg deze onzekerheid € 642.000.

Sociaal domein

Jeugdwet en WMO (Zorg In Natura)

Wij hebben kennisgenomen van de verantwoording van RBL alsmede een review uitgevoerd op de werkzaamheden van de accountant van de RBL. Wij hebben vastgesteld dat wij ons kunnen vinden in de uitgevoerde werkzaamheden door de controlerende accountant van RBL.

Van een aantal zorgleveranciers is geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Het bedrag van deze resterende onzekerheid voor Jeugd bedraagt € 693.000 (2021: € 406.000) en voor Wmo bedraagt € 184.000 (2021: € 153.000).

Uitkeringen

De gemeente Houten heeft de participatiewet uitbesteed aan de WIL. Op basis van onze werkzaamheden zijn er geen bijzonderheden geconstateerd.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. De controlerende accountant van WIL heeft vastgesteld dat het management van de WIL een adequaat en toepasselijke M&O beleid heeft ten aanzien van de Tozo regeling. Bij de uitvoering van de controle is vastgesteld dat conform beleid is gehandeld. De IB-signalen zijn in 2022 opgepakt en afgewikkeld.

Inburgering

Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid specifiek aandacht aan de Wet Inburgering 2021 besteden. Wij hebben vastgesteld dat geen specifiek M&O-beleid is geformuleerd voor de Inburgering. Wel zijn er richtlijnen / controles aanwezig binnen de vakafdeling die waarborgen dat geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten van uw gemeente. Het inburgeringsbeleid komt voort uit een SiSa-regeling.

Wij adviseren u om aankomend jaar een specifiek M&O-beleid op te stellen voor de Inburgering.

Energietoeslag

In 2022 is de nieuwe regeling Energietoeslag ingevoerd. Met deze regeling is geld beschikbaar gesteld als tegemoetkoming voor de hoge energielasten. Vanuit het Rijk heeft de gemeente een extra bijdrage ontvangen voor de Energietoeslag als onderdeel van de algemene uitkering, dit bedrag is als bate in de jaarrekening verwerkt.

Wij hebben aanvullende werkzaamheden verricht als gevolg van deze nieuwe regeling en vastgesteld dat de bestede middelen correct zijn verwerkt.

Overige bevindingen

Voorzieningen

Analyse afwijkingen t.o.v. beheerplannen

Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat de verschillende onderhoudsvoorzieningen volgens de onderhoudsplannen € 4,4 miljoen zouden moeten bedragen. In de jaarrekening zijn deze voorzieningen tezamen € 5,5 miljoen wat betekent dat de voorzieningen € 1,1 miljoen hoger zijn dan volgens het onderhoudsplan nodig is. De oorzaak hiervan is dat de gemeente in de uitvoer achterloopt ten opzichte van de onderhoudswerkzaamheden zoals opgenomen in het onderhoudsplan. Deze opmerking is in het accountantsverslag van voorgaand jaar al opgenomen en wij hebben vastgesteld dat dit punt voor boekjaar 2022 niet is opgevolgd.

Verlofsparen

Met ingang van 1 januari 2022 hebben werknemers volgens de CAO-gemeenten de mogelijkheid tot verlofsparen. Gezien bij verlofsparen sprake is van een arbeidskosten gerelateerde verplichting met een onvoorspelbaar element, dient conform de BBV een voorziening gevormd te worden. Het bedrag van de voorziening bedraagt € 376K. In dit bedrag is al het bovenwettelijk verlof van de medewerkers opgenomen tegen een gemiddeld berekend tarief. Eén van de voorwaarden voor het vormen van de voorziening verlofsparen, is dat een medewerker expliciet een aanvraag moet indienen voor het verlofsparen. Dit is ultimo 2022 bij slechts vier medewerkers het geval en derhalve dient de voorziening gecorrigeerd te worden naar een bedrag van € 12K. Het verschil van 364k hebben wij als fout meegenomen in onze ongecorrigeerde controleverschillen in bijlage B. Wij hebben u toegelicht dat deze fout als niet gecorrigeerd contoleverschil 2022 ook doorwerkt naar 2023 en in 2023 derhalve de verdere marge voor controleverschillen 2023 zal beperken.

Riolering en vooruitsparen toekomstige kosten

Ultimo 2022 bedraagt de voorziening vooruitsparen toekomstige kosten ten aanzien van riolering € 2,6 miljoen. Deze voorziening wordt nu gevoed vanuit het Water en Rioolplan (WRP) waarbij in het tarief dat wordt geïnd een spaarcomponent is opgenomen voor toekomstige investeringen. Wij hebben vastgesteld de toevoeging conform het WRP is. In 2022 is er geen aanwending vanuit deze voorziening. Over de aanzienlijke hoogte van deze voorziening hebben wij navraag gedaan bij de gemeente.

Door de gemeente is aangegeven dat in het nieuwe WRP (vanaf 2024) wel een beleid is opgenomen om de spaarvoorziening in te zetten. Het nieuwe Water- en Rioleringsplan 2024-2027 wordt naar verwachting op 12 december 2023 door de raad vastgesteld. Voor de jaarrekening 2022 heeft dit plan nog geen impact.

Verhuur en pacht opbrengsten

Tijdens de controle willen wij de volledigheid van de opbrengsten vaststellen zoals ook voor de opbrengsten vanuit verhuur en pacht. Tijdens de controle hebben wij navraag gedaan of de gemeente alle verhuurde/ verpachte eigendommen in beeld heeft alsmede of er vanuit een verhuuradministratie berekend kan worden wat de opbrengst zou moeten zijn. Dit was beide niet mogelijk. Door de inrichting bij de gemeente alsmede vanwege de doelstelling van de gemeente achten wij de kans dat de opbrengsten niet volledig zijn klein. Dit wordt ook bevestigd door een cijferanalyse die wij hebben uitgevoerd waarbij de afwijkingen toereikend zijn verklaard. Wel willen wij de gemeente adviseren om naast de inventarisatie van de vaste activa ook het gebruik van de gebouwen/ gronden aan te geven en daar waar er sprake is van verhuur/ pacht vast te stellen of hier een overeenkomst aan ten grondslag ligt en of de facturatie volledig is.

Wij hebben begrepen dat de gemeente Houten hier opvolging aan heeft gegeven in 2023.

Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 en addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2022. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren géén overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 817.000 niet de juiste procedure is gevolgd en we hebben dit bedrag daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt. Deze fouten waren reeds door de VIC gesignaleerd.

Dit wordt veroorzaakt doordat bij overschrijdingen van het drempelbedrag er ten onrechte niet conform het Europees regime is aanbesteed.

Wij adviseren het college om de interne beheersing op de aanbestedingen aan te scherpen.

Financiering

In 2022 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Houten zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringen aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Mutaties in de reserves

De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	Gewijzigde begroting	Jaarrekening	Vershil
Dotaties	12.062	9.996	2.066
Onttrekkingen	8.066	8.364	-298
Saldo mutaties in de reserves	3.362	1.632	1.730

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen. De afwijkingen zijn met name gelegen in de afwikkeling van de resultaten op onderhoudsreserves, grondexploitatie en organisatieontwikkeling/personeel.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2022 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Houten. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan notitie 'Structurele en incidentele baten en lasten'.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. Wij hebben omtrent de SiSa-bijlage reeds gerapporteerd in de maand juni 2023. Aangezien alsnog uitstel is verleend zal de SiSa rapportage dit jaar samen met de jaarrekeningcontrole worden afgerond.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

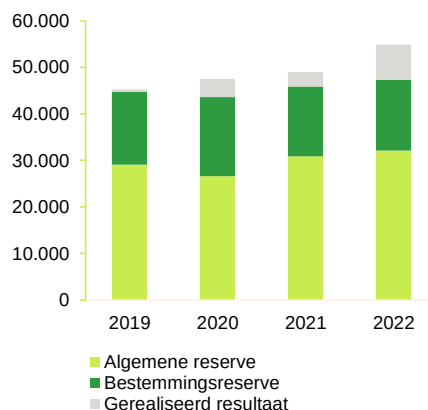
Financiële positie

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2022 volgens de jaarrekening € 54,9 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 47,2 miljoen is € 32,1 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 1,3 miljoen. Per saldo is gedurende 2022 € 1,3 miljoen gedoteerd aan de reserves. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 7,6 miljoen.

Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 7,6 miljoen positief. In de begroting was rekening gehouden met een resultaat van € 0,6 miljoen negatief.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vanaf pagina 197 in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Een deel van de oorzaken kon niet in een eerder stadium voorzien worden, enkele afwijkingen ons inziens wel. We adviseren u de afwijkingen nader te analyseren waarom deze pas bij het opstellen van de jaarrekening inzichtelijk waren, zodat voordelen eerder richting de raad gemeld kunnen worden.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Het kengetal schuldquote is licht verbeterd in 2022 (van 57% naar 48%).

De solvabiliteit is toegenomen tot 36% ultimo 2022. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Op basis van de schuldquote en de solvabiliteit constateren wij dat de gemeente Houten financieel gezond is en beduidend beter scoort dan het landelijk gemiddelde.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Houten ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 95%.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er beperkte structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Kengetallen	Gemeente		Landelijk	
	2022	2021	2022	2021
Netto schuldquote	48	57	74	47
Netto schuldquote gecorrigeerd	46	55	68	41
Solvabiliteit	36	32	30	36
Grondexploitaties	1	12	7	8
Belastingcapaciteit	95	105	105	103
Structurele exploitatieruimte	0,9	0,1	0,2	3

Financiële positie

Weerstandvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- Cyberaanval € 1.050.000
- Schimmelziekte 'essentaksterfte' € 210.000
- Toename hevige stormen € 210.000
- Onevenredige stijging bijdragen gemeenschappelijke regelingen € 122.500

	2022	2021	2020	Weerstandsratio	Betekenis
Weerstandscapaciteit	€ 13.197	€ 9.619	€ 5.946	≥ 2.0	Uitstekend
Risico's	€ 1.860	€ 1.966	€ 4.029	$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
Weerstandsratio	7,1	4,9	1,5	$1.0 < 1.4$	Voldoende
				$0.8 < 1.0$	Matig
				$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
				< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2022 hebben wij op 6 december 2022 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening. De belangrijkste risico's / kernpunten zijn op pagina 8 weergegeven.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Bevindingen interne beheersing

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022 uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

Fraudebeheersing en onze observaties

Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure "Frauderisicobeheersing" uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een 'tip' aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot. De gemeente Houten beschikt over een klokkenluidersregeling.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving.

In de paragraaf 'Opdracht, scope en uitkomsten op' pagina 9 geven wij een nadere toelichting over de verplichting om in onze controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkoop door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Wet versterking decentrale rekenkamers

Met ingang van 1 januari 2023 treedt voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking. Deze wet is op 31 mei jl. met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.

Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen. Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan -desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Sustainability

De Europese Unie heeft één doel, en dat is de gezondheid en het welzijn van de mens verbeteren, door Europa klimaatneutraal te maken en onze natuurlijke habitat te beschermen.

Met een pakket aan maatregelen, de actieplannen die voortvloeien uit de EU Green Deal, beoogt Europa een transitie naar een duurzame en klimaat-neutrale economie. Onder het motto 'No one will be left behind' raken deze maatregelen alle sectoren. Dit vereist integrale verankering van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.

Europa vaart een andere koers: vrijblijvendheid is voorbij

Na ruim twee jaar werk en onderhandelingen heeft het Europese Parlement in november 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aangenomen en inmiddels is deze goedgekeurd door de Europese Raad. De CSRD-rapportage bevat ten minste de volgende informatie:

- Business model en de integratie van sustainability daarin.
- Borging van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.
- Strategie en langetermijndoelstellingen die bijdragen aan een duurzame en klimaat neutrale economie.
- Impacts (positief en negatief) van uw organisatie op de maatschappij.
- Risico's en kansen gerelateerd aan klimaat verandering voor uw business model en uw waardeketen.
- Zorgplicht waardeketen (o.a. mensenrechten en milieu-effecten).

De CSRD-rapportage verantwoording zijn vereist voor elke grote onderneming vanaf boekjaar 2025. De verwachting is dat deze richtlijnen niet verplicht zullen zijn voor lokale overheden. Op basis van een voortrekkersrol / voorbeeldfunctie van overheidsorganisatie inzake sustainability wordt echter wel verwacht dat er in de komende jaren steeds meer vrijwillig over dit onderwerp zal worden gerapporteerd. Wij adviseren u om dit onderwerp met uw raad te bespreken en de reikwijdte en informatievervalsing inzake sustainability rapportage af te stemmen en uw registratie hierop voor te bereiden.

Overige onderwerpen

Publieke Managementletter 'Scherp op fraude'

In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter 'Scherp op fraude' uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML 'Scherp op Fraude' staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.

<https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf>

Eerder verschenen PML's zijn beschikbaar op: <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/>

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging			
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2021			
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		Goedkeurend		

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_Totaal 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022			
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_Totaal 2021	Zie volgende pagina		
G10	Wet inburgering 2021 _gemeentedeel 2022			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire _totalen			
G13	Onderwijsroute 2022 _deel gemeente			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H9B	Regeling specifieke uitkering opzet expertisecentra jeugdhulp 2020 (SiSa tussen medeoverheden)			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H14B	SPUK expertisecentra jeugdhulp (SiSa tussen medeoverheden)			
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			
H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4A	Tozo 2			
G4A	Tozo 3			
G4A	Tozo 4			
G4A	Tozo 5			
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU Aanbestedingsrechtmatigheid		817
Voorziening verlofsparen	364	364
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	364	1.181
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening		n.v.t.
Totaal fouten	364	1.181

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	693	693
Prestatielevering WMO	184	184
Prestatielevering PGB	597	597
Totaal onzekerheden	1.474	1.474

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts.

Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 9 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Houten maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties:

- RBL: inzake sociaal domein (Jeugd, Wmo)
- WIL: inzake de Participatiewet
- Bghu: inzake de belastingopbrengsten

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

Op deze controleopdracht zijn geen specifieke maatregelen getroffen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Daarnaast hebben wij niet om specifieke schriftelijke bevestigingen verzocht.

Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

G.J. van Luyk AA

Director eindverantwoordelijk accountant

+ 31 (0)6 55 37 14 01

f.vanluyk@bakertilly.nl

drs. J.M.A. Drost RA

Partner adviseur voor Raad en college

+ 31 (0)6 22 18 93 49

j.drost@bakertilly.nl

A. Boufdam MSc. RA

Manager Audit

+31 (0)6 52 76 54 23

a.boufdam@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Papendorpseweg 53-59

Postbus 85007

3508 AA Utrecht

